

Seija Leivo

Louhimäen arvoitus

Louhimäen arvoitus
© Seija Leivo
Kansi: P.A. Manninen
Kustantaja: Mediapinta, 2009
ISBN 978-952-235-094-7
Print-On-Demand

Tarinan henkilöt:

minä: ALIISA SORVIO, 13 v

Sisareni Hanna Sorvio, 11v

Isämme Olli Sorvio

Äitimme Ansa Hanna-Liisa Sorvio

Englanninbulldoggimme Puhti

Isän veli Aaro Sorvio

Isän veljen vaimo Sirkku Sorvio

Serkkumme Krista Sorvio, 12 v

Serkkumme Riina Sorvio, 9 v

Edellisten isovelji Jere Sorvio 13 v

Kristan ja Riinan Gotlannin russiponi Milla

Mamma ja pappa Sorvio

Lisen, mamman ja papan saksalainen taloudenhoitaja

”Lapa” Lauri Moilanen 13 v, Jeren kaveri

Kirsi Seppä, koulukaverini ja huvilanaapuri

Alexi Rahkola 14 v, innokas hevosestämies ja... jotakin
muutakin

BASAK, karkulainen, 9 v

Basakin pieni sirkuskoira Baboo

Kenan, sirkustirehtööri, Basakin isoisä

Sibel, Basakin äiti, kaunis ja taitava trapetsitaiteilija

Kiukkuinen Nisse, kioskin pitäjä, jolla oli muhkurainen
kävelykeppi ja ainainen jalkasärky

Hihki, Nissen kioskiapulainen, jota epäiltiin salakuljetuk-
sesta

Lisäksi muutamia muita kuten, roistomainen Özmete,
muutama poliisi ja muita satunnaisia henkilöitä

ENSIMMÄINEN LUKU

Kesälaitumille

Koulun ovi paukahti kiinni selkäni takana. Kevätjuhla oli ohi. Edessä loma! Vapaus!

Tällä kertaa minun ei tarvinnut jännittää, mitä äiti ja isä sanoisivat todistuksestani. Kuudennen luokan kevätlukukausi oli sujunut paljon paremmin kuin syksy.

Hyviä koulukavereita tulisi ikävä kesän aikana, mutta jo syksyllä olimme menossa kaikki yhdessä yläasteelle. Siitä tulisi jännittävää. Mutta *nyt* oli alkanut kesäloma! Minun teki mieli ihan juosta kotiin.

– Hei äiti! Tulin jo! hihkaisin eteisestä ja heitin punaisen farkkutakkini kohti naulakkoa.

– Hei Aliisa, kuului äidin iloinen vastaus.

Hanna ei ollut näköjään vielä ehtinyt saapua - oli tietysti jäänyt jonkun kaverinsa kanssa kaupungille hengaillemaan.

Äiti oli ryhtynyt pakkaamaan tavaroita huvilalle muuttoa varten. Hänen intonsa oli tarttuvaa, ja raahasin saman tien suuren urheilukassini keskelle huoneeni lattiaa ja ryhdyin miettimään mitä kassiin pakkaisin.

Englannin bulldoggimme Puhti pyöri villinä jaloissani. Hätistelín sen kauemmas ja aloin kerätä kaikkia mahdollisia tavaroita, joita tulisin kesän aikana tarvitsemaan.

Huvilalle muutto oli joka keväinen tapahtuma meidän perheessä. Aloimme kärsimättöminä odottaa sitä jo loppukevään-

lä. Kaikkein kovin kiire Kavelahteen oli aina isällä, joka oli viettänyt siellä kesänsä pikkupojasta lähtien.

Kavelahdessa meitä odottivat ikioma vinttihuone, vanhat kirjat ja pelit sekä serkut, kaverit ja yhteiset seikkailut. Ja erityisesti siellä oli eräs, jonka tapaamista en olisi millään maltanut odottaa.

Kuulin Hannan tulevan kotiin. Hän lämäytti oven kiinni aina niin kovasti, että ikkunat helisivät. Puhti alkoi taas riehua. Lopulta talutin sen taka-ovelle ja päästin sen kotipihaan juoksentelemaan.

– Moi! Hanna kurkisti huoneeseeni. – Mikä kauhea hässäkkä sulla on täällä meneillään? – Äiti, koska muuttoauto tulee? hän sitten huusi olkansa yli.

– Tulkaa nyt molemmat hetkeksi tänne keittiöön, äiti pyysi. – Saatte näyttää todistuksenne, ja minä saan samalla pienen hengähdystauon. Pakettiauto tulee illansuussa, samalla, kun isäkin tulee töistä.

– Taas isä on lauantaina töissä, minä huokaisin turhautuneena.

Äiti oli tyytyväinen meidän todistuksiimme. Istuimme hetken aloillamme, mutta sitten ryntäsimme taas omiin huoneisiimme pakkaamaan.

Meidän perheemme on viisihenkinen, ja ensimmäisenä on mainittava tietysti Puhti, joka on meille kaikille kauhean tärkeä ja rakas. Puhti on paksu ja kömpelö, ja näyttää siltä kuin olisi juossut kuononsa päin seinää. Useat ihmiset varovat sitä sen hurjan ulkonäön vuoksi. Todellisuudessa se on hirveän kiltti, mutta minä ja Hanna annamme mielellämme tiettyjen ihmisten luulla, että se on oikein vaarallinen. Puhti on niin ruma, että se on suorastaan kaunis.

Sitten on äiti, joka on liikunnan opettajana kaupunkimme lukiossa. Onneksi minä en ole siinä koulussa. Olisi kamalaa, jos joutuisi oman äitinsä tunneille. Muuten äiti on ihan mukiinmenevä. Ratsastus on se, mikä yhdistää meitä eniten.

Pikkusiskoni Hanna muistuttaa monessa asiassa äitiä. Hannakin harrastaa liikuntaa ja rakastaa eläimiä. Meidän Puhtiakin hän kouluttaa koirakerhossa joka viikko.

Hanna muistuttaa ulkoisestikin äitiä pitkine vaaleine hiuksineen.

Minä puolestani muistutan isää, ainakin muiden mielestä – no, ehkä hiukan ulkonäöltäni. Isä ja minä olemme melkein mustahiuksisia.

Me vietämme yleensä paljon aikaa isän suvun kanssa. Läheisimmät heistä ovat mamma ja pappa Sorvio, isän vanhemmat. Me asumme samassa talossa heidän kanssaan melkein keskellä kaupunkia. Tämä talo on isän lapsuuden koti.

Olemme usein yhdessä myös isän veljen, Aaron perheen kanssa. Aaron perheeseen kuuluvat serkkumme Krista ja Riina ja heidän isoveljensä Jere, ja tietysti heidän äitinsä Sirkku, joka on näyttelijä, ja on näytellyt kotimaisessa elokuvassakin. Sirkku on suvun kaunein nainen, sitä mieltä ovat kaikki - paitsi meidän isä, jonka mielestä äiti on ehdottomasti kaunein.

Isä on töissä meidän omassa makeistehtaassamme. Siellä työskentelevät myös pappa Sorvio sekä Kristan ja Riinan isä Aaro.

Lisäksi meillä on lukematon määrä tätejä ja setiä ja serkkuja ja pikkuserkkuja, jotka aina mielellään tulevat kylään toinen toistensa luo.

*

– Nyt tytöt hakemaan polkupyöriä varastosta, komensi äiti, kun oltiin jo pitkällä iltapäivässä. – Isä tulee pian ja samalla myös Korhonen pakettiautolla, ja sitten lähdetään.

– Voi ei, eikö Hanna vois mennä? Mulla on vielä niin paljon tehtävää.

– Mene nyt vain, ei Hanna niitä yksin saa ulos, ja ottakaa samalla minunkin pyöräni.

Ei auttanut muu kuin jättää homma kesken ja mennä. No, pyörät olivat tietysti tärkeitä kesällä, ja olisihan hauskaa ajella äidin ja Hannan kanssa huvilalle.

Juuri, kun olimme sulkemassa pyörävaraston ovea, alkoi kadulta kuulua auton hurinaa. Katselimme kuinka vanha Korhonen peruutti ison pakettiauton ahtaasta portista pihan puolelle.

– Saa nähdä kolhaiseeko se taas porttipylvästä niin kuin viime keväänä, jännitti Hanna. – Siitä ei pappa pitänyt ollenkaan.

Pappa oli silloin kuullut murtuvan pylvään rutinan ja ilmestynyt äkkiä ikkunalle. Kuski-parka oli kuullut kunniansa. Meidän lempeä Pappa osasi olla hyvin vaikuttava, jos vain halusi.

Tällä kertaa portti pysyi onneksi ehjänä.

– Isä tulee! riemuitsi Hanna, kun näki tummanpunaisen automme kaartavan talon eteen. – Nyt me voidaan lähteä.

*

Pian oli tavarat lastattu pakettiautoon ja Korhonen ajeli tiehensä. Isä ja Puhti lähtivät heti perään.

Äiti, Hanna ja minä otimme pyörämme ja lähdimme polkemaan heidän jälkeensä.

Olimme päässeet vasta ensimmäiseen kadunkulmaan, kun yhtäkkiä...!

– Auts! kiljaisi Hanna. Pyörä oli maassa kumollaan ja takarengas pyöri vimmatusti ympäri. Hanna istui kadulla henkeään haukkoen ja piteli poskeaan molemmin käsin.

Vilahduksena silmäkulmassa näin kuinka isokokoinen pojan roikale luikahti lähitalon portista. Hannan vieressä maassa lojui kerran haukattu omena.

– No niin Hanna, rauhoituhan, lohdutteli äiti ja puhalteli Hannan poskea. Hannan silmistä virtasi solkenaan kyyneleitä.

– Se oli taas se ärsyttävä Pepe, joka on aina pahanteossa. Mä näin, kun se livahti niiden portista.

– Kukahan sillekin raukalle saisi kurin. Siinä oli äiti yksin ison lapsilauman kanssa. – Ei ollut helppoa sen perheen elämä, se kyllä tiedettiin, mutisi äiti kuivaten nenäliinalla Hannan naamaa. – Ei se poikaparka tainnut olla aivan täysjärkinen. Tuolla tavalla käyttäytyi!

Vähitellen Hanna rauhoittui. Poski turposi ja punoitti, mutta matkaa voitiin jatkaa. Hanna pyyhki kyyneleensä ja lähti polkemaan eteenpäin.

TOINEN LUKU

Kavelahdessa

Ajelimme peräkanaa Rantatietä pitkin. Pian tulimme kaupungista Kavelahteen johtavalle tielle. Tie kulki välillä aivan moottoritien vieressä, ja liikenne oli vilkasta ja kovaäänistä.

Äiti polki edellä Hanna aivan kannoillaan. Minä tulin viimeisenä vahtien tarkasti Hannan matkan tekoa. Hän oli saanut mojavon tällin päähänsä ja saattoi pahimmassa tapauksessa pyörtyä ja kaatua rähmälleen keskelle maantietä, ja se olisi kyllä ollut jo vähän liikaa.

Kaikki sujui kuitenkin erinomaisesti. Kaupungin ja moottoritien melut jäivät vähitellen taakse, ja saavuimme kioskille, josta ostimme jäätelöt.

Me pysähdyimme tässä joka ikinen kerta silloinkin, kun olimme menossa autolla huvilalle. Puhtikin sai aina oman jäätelön, jonka me Hannan kanssa syötimme sille auton takapenkillä. Äitiä harmitti sellainen sotkeminen, mutta yleensä hän ei sanonut mitään.

Kioskinpitäjä, vanha Nisse tunsu meidät hyvin ja jutteli nyt äidin kanssa. Minusta mies näytti aina kiukkuiselta, enkä mielelläni mennyt yksin luukulle asioimaan. Hän oli pitänyt kioskia tällä samalla paikalla niin kauan kuin muistin.

Nisse ontui pahasti ja olinkin kuullut, että hän oli loukannut jalkansa jo nuorena pudottuaan pahasti korkealta katolta. Kävellessään hän käytti muhkuraista keppiä. Jalan täytyi olla tosi kipeä. Ehkä hän siksi oli niin ärtyisä.

Kioskin takana oli Hihki – Nissen omituinen kioskiapulainen – purkamassa joitakin laatikoita. Hänellä oli takkuinen, pitkä, harmaanmusta tukka ja lippalakin lippa aina taaksepäin käännettynä. Hihkin naamalla väikkyi häijy virnistys, ja hän vihelteli koko ajan samaa yksitoikkoista kappaletta.

Äiti maksoi jäätelöt, ja niitä syödessämme kuljimme jonkin matkaa jalan. Kun jätskit oli syöty, kiipesimme taas pyörien päälle.

Olimme parhaillaan Kavelahdentiellä lähestymässä Louhimäen autiotaloa, kun meidät ohitti poliisin mustamaija, ja se oli niin eriskummallista, että tuijotimme hetken suu auki kaikki kolme.

– Mitä maailmassa tuo täälläpäin tekee? äiti ihmetteli. Nousimme ylös Louhimäkeä. Poliisi katosi näkyvistä.

Louhimäen kohdalla Hannan ja minun teki mieli aina kiihdyttää vauhtia. Se oli pelottavan synkkä talo, ja siitä kerrottiin hiuksia nostattavia tarinoita.

Reipasta tahtia poljimme vielä viimeisen kilometrin, ja saavuimme vihdoinkin hikisinä perille. Ja mitä näimmekään! Keskellä huvilan pihaa seisoivat mustamaija! Sen takana oli meidän muuttoautomme ja pihalla seisovat kiihtyneinä keskustelemassa isä, vanha Korhonen ja kaksi tummapukuista poliisia, mies ja nainen. Isä ja miespoliisi pitivät välissään rähjäisen näköistä olentoa. Hänen jalkojensa juuressa lojui likainen nyytti auki levitettynä. Rievun päällä näytti olevan sekalaista, sotkuista tavaraa.

Me törmäsimme tilanteeseen silmät selällään ihmetyksestä.

– Mitä täällä tapahtuu? äiti ällisteli suureen ääneen.

– Rouva rauhoittuu vain, ei onneksi mitään *oikein* pahaa, vastasi toinen poliisi tehden samalla merkintöjä muistikirjaansa.

– Saunassanne on ollut luvaton asukki, näköjään jo jonkin

aikaa, hän jatkoi ottaen puhelimensa esiin. – Mitään ei ole ilmeisesti kuitenkaan varastettu eikä rikottu.

Poliisi soitti jonnekin, puhui nopeasti ja laittoi sitten puhelimen taas pois.

– Sotku saunalla on kuitenkin aikamoinen, isä varoitti äitiä.

– Lähisairaalasta on monta päivää takaperin ilmoitettu kadonneeksi naishenkilö, ja tässähän tämä vanharouva nyt sitten taitaa olla, lisäsi poliisi tuhahtaen. Suttuinen ärisevä mummo työnnettiin maijan takaovesta sisälle. Mummo pyristeli vastaan niin paljon kuin jaksoi.

– *Tyttö! Hakekaa tyttö mukkaan!* hän kähisi auton penkiltä, huiতোen koukkuisella etusormellaan. Hän tuijotti Hannaa tiukasti.

Nuori poliisi meni mummon seuraksi auton takaosaan.. Toinen kiipesi kuljettajan paikalle.

– *Tyttö jää sinne aivan yksin...!* yritti mummo vielä, mutta sitten auton ovet paukahtivat kiinni ja se nytkähti liikkeelle.

Hanna painautui tiukasti kiinni äitiin, eikä uskaltanut enää katsoa poliisiautoon päinkään.

Heidän ajettuaan pois pihasta isä kertoi, mitä oli tapahtunut.

– Olimme Korhosen kanssa purkamassa tavaroita autosta, ja aloin ihmetellä Puhtin erikoista käytöstä. Se lähti nuuskien, kuono maassa, rynnistämään suoraan laiturille ja alkoi siellä haukkua vimmatusti, isä selvitti.

Puhti ei ollut lopettanut vaikka isä oli komentanut. Lopulta isä oli mennyt laiturille itsekin, ja saman tien Puhti oli syök-synyt kohti saunan ovea, ja alkanut haukkuen raapimaan sitä.

Ovi oli ollut vastoin kaikkea ymmärrystä sisäpuolelta säpissä. Isä oli koputellut, ja kiertänyt sitten katsomaan saunan ikkunasta ja siellä, korkealla saunan lauteilla oli maannut

epämääräisen näköinen mytty. Isä oli kolistanut ikkunaan, ja mytty oli alkanut liikahtella. Kohta oli ikkunaan ilmestynyt likainen ryppyinen naama. Isä oli vaatinut avaamaan oven, ja niin he olivat vanhan Korhosen kanssa ottaneet kiinni kiukkuisen muorin.

Isä oli jäänyt muorin kanssa saunalle, siksi aikaa, kun Korhonen kävi autosta soittamassa poliisille.

– Oli se sentään aikamoinen yllätys! Onneksi lapset eivät törmänneet mummoon ensimmäisinä. He olisivat taatusti säikähtäneet pahan kerran.

Me Hannan kanssa olimme kyllä luvalla sanoen järkyttyneitä jo tästäkin. Päässäni pyöri monenlaisia kysymyksiä.

Mietin miksi mummo oli halunnut Hannan mukaansa poliisiautoon. Eihän hän tuntenut Hannaa. Se oli kyllä hyvin outoa.

Onneksi meillä oli kuitenkin Puhti, urhea vahtikoira. Se sai palkinnoksi valppaudestaan ruhtinaallisen herkkuaterian, jonka nieli sisäänsä yhdellä hotkaisulla.

Muuttokuorman purkaminen pääsi vihdoinkin jatkumaan. Isä ja äiti kantoivat Korhosen kanssa tavaroita rivakasti sisälle huvilaan. Oli jo melko myöhä, mutta me Hannan kanssa emme olleet tietääksemmekään. Äiti olisi halunnut pitää aina säännöistä tarkasti kiinni, mutta me tinkasimme siitä huolimatta itsellemme heti myöhäisemmät nukkumaanmenoajat. Olihan meillä nyt kesäloma.

Sanomalehdessä oli seuraavana päivänä uutinen:

”Poliisi hälytettiin eilen Kavelahteen, noutamaan eräältä huvilalta iäkkään naisen, joka taannoin oli lähtenyt omille teilleen paikallisesta vanhusten hoitokodista. Nainen oli löydettyäessä hyvässä kunnossa. Hänet toimitettiin takaisin hoitolaitokseen. Mainittavia omaisuusvahinkoja ei havaittu. Kaikki osapuolet voivat olosuhteisiin nähden hyvin.”

Olli Sorvion perhe muisti kauan, mitä tänä aurinkoisena muuttoiltana oli tapahtunut.

KOLMAS LUKU

Krista ja Riina tulevat

Pienestä asti olimme tottuneet siihen, että Krista ja Riina perheineen muuttivat huvilalle samaan aikaan meidän kanssamme. He olivat meidän parhaita ystäviämme, ja olimme tottuneet olemaan heidän kanssaan yhdessä melkein kuin sisarukset. Kaupungissa he asuivat lähellämme, ja mamman ja papan luona tapasimme joka ainut sunnuntai.

Huvilalla meillä oli valtavan suuri yhteinen piha, jonka toisella laidalla oli Kristan ja Riinan, ja toisella meidän huvilamme. Välissä oli pieni harva metsikkö, jossa meillä oli vanha, jo isiemme tekemä lautamaja, korkean, tukevan männyn oksilla. Sitä oli aina kutsuttu Korpinpesäksi.

Huvilan rannassa oli pitkä valkoinen laituri, jonka toisessa päässä seisoj punainen saunarakennus. Saunan vintillä meillä oli salainen piilopaikka, jota aikuiset eivät olleet hoksanneet. Niin me ainakin uskoimme.

Kristalla ja Riinalla oli Milla-poni, joka tuotiin Kavelahteen laiduntamaan joka kesä. Talvet se vietti maalla, Sirkkütädin lapsuudenkodin tallissa.

Me kaikki saimme ratsastaa Millalla kesän aikana, ja me hoidimme sitä aina yhdessä.

Millan laidun oli huvilatien toisella puolella. Siellä oli myös vanha harmaa lato, jonne Milla pääsi suojaan silloin, kun tarvitsi.

Ensimmäisenä kesäloma-aamunamme me Hannan kanssa heräsimme jo varhain. Emme viitsineet kuitenkaan nousta ylös sängystä, vaan makailimme vain, kun ei ollut pakko lähteä minnekään.

– Isä ja äiti taitavat nukkua vielä, kun koko talo on ihan hiljainen, sanoin Hannalle.

Puhti kismitteli räsymatolla ja hypähti sitten Hannan viereen sängylle, lysähtäen laiskana uudelleen makuulle. Kohta se taas kuorsasi.

Nostin päätäni sen verran, että yletyin kurkistamaan ikkunanaverhon takaa ulos. Taivas oli sininen ja aurinko oli nousut jo korkealle. Aivan laiturin vieressä silkkiuikkupari lipui pesänsä tuntumassa. Avasin varovasti ikkunan raolleen, ja samalla hetkellä kuului rannasta iso loiskahdus. Silkkiuikut uivat pakoon säikähtäneinä.

– Jaaha, totesi Hanna unenpöpperöisellä äänellä, isä taisi mennä uimaan.

Juuri niin oli tapahtunut. Meidän isä piti kylmistä vesistä. Talvella hän ui avannossa ja otti kotona joka ikinen aamu hyytävän kylmän suihkun. Huh!

Puhti virkistyi kuullessaan rannasta ääniä. Päästimme sen ulos ja nousimme itsekkin sängystä.

– Tytöt aamiaiselle! kuului pian äidin ääni portaiden alapäästä. Hän oli kuullut meidän kolistelumme.

Äiti oli kattanut lasiverannan pöydälle. Söimme kaurapuuroa hyvällä ruokahalulla. Hotkaisimme vielä nopeasti paahtoleipää ja appelsiinimarmeladia. Sieppasimme omenat pöydältä ja rynnistimme ulos.

Isä ja äiti jäivät nauttimaan kahvinsa kaikessa rauhassa. Isä oli täysin piiloutunut sanomalehtensä taakse, ja äiti katseli ympärilleen, miettien mihin askareisiin voisi syötyään ryhtyä. Äiti puuhasi yleensä koko ajan jotakin. Kaikkein mieluiten